

ÖZET: Devlet memurunun, damızlık küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapip yapamayacakları, Birliğinize üye olup olamayacakları, Birliğinizin denetim ve yönetim kurullarında görev yapip yapamayacakları ile Devlet memurlarının küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapabilmeleri halinde ne şekilde mal bildiriminde bulunacakları hususlarında.(23/11/2016-6837)

Devlet memuru olarak görev yapan ilgililerin, damızlık küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapip yapamayacakları, Birliğinize üye olup olamayacakları, Birliğinizin denetim ve yönetim kurullarında görev yapip yapamayacakları ile Devlet memurlarının küçükbaş hayvan yetiştiriciliği yapabilmeleri halinde ne şekilde mal bildiriminde bulunacakları hususlarında görüş talep eden ilgi yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 14/7/1695 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "*Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı*" başlıklı 28 inci maddesinde; "*Memurlar Türk Ticaret Kanununa göre (Tacir) veya (Esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç). Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir iş yerinde veya vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışamaz.*

Memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevler bu yasaklamanın dışındadır..." hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hüküm ile Devlet memurlarının tacir veya esnaflık faaliyetlerini yürütemeyecekleri, serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis veya benzeri bir yer açamayacakları, özel hukuk tüzel kişilerine ait herhangi bir iş yerinde çalışamayacakları ifade edilmiştir. Ancak, mezkur hükmün son fıkrasında memurların üyesi oldukları yapı, kalkınma ve tüketim kooperatifleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kanunla kurulmuş yardım sandıklarının yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelikleri ile özel kanunlarda belirtilen görevlerin bu yasakların dışında kalacağı belirtilmiştir.

Diğer yandan, 11/06/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun "*Kapsam*" başlıklı 2 nci maddesinde; "*Bu Kanun, gıda, gıda ile temas eden madde ve malzeme ile yemlerin üretim, işleme ve dağıtımının tüm aşamalarını, bitki koruma ürünü ve veteriner tıbbî ürün kalıntıları ile diğer kalıntılar ve bulaşanların kontrollerini, salgın veya bulaşıcı hayvan hastalıkları, ..., canlı hayvan ve ürünlerin ülkeye giriş ve çıkış işlemlerini ve bu konulara ilişkin resmî kontrolleri ve yaptırımları kapsar.*

Kişisel tüketim amaçlı birincil üretim ile kişisel tüketim amacıyla hazırlanan gıdalar bu Kanunun kapsamı dışındadır." hükmüne, "*Tanımlar*" başlıklı 3 üncü maddesinde; "

5) *Birincil üretim: Kesimine kadar çifilik hayvanlarının üretilmesi, sağımı, bitkisel ürünlerin hasadı da dâhil olmak üzere birincil ürünlerin üretilmesi, yetiştirilmesi, avlanma, balıkçılık ve yabanî ürünlerin toplanmasını,*

6) *Birincil ürünler: Topraktan ve hayvan yetiştiriciliğinden elde edilen ürünler ile avlanma ve balıkçılık yoluyla elde edilen ürünler dâhil birincil üretim ürünlerini,...*

15) *Damızlık: Irkına, tipine ve verimine özgü özellikleri gösteren vasıflı ve belgeli hayvanları,...*" hükmüne yer verilmiştir.

Mezkur Kanunun "*Islah amaçlı yetiştirici birlikleri*" başlıklı 10/A maddesinde; "*Hayvan gen kaynaklarının korunması, araştırılması, tespiti, ıslahı, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve pazarlanması konularında faaliyet göstermek amacıyla gerçek veya*

tüzel kişi yetiştiriciler tarafından, tüzel kişiliği haiz ve özel hukuk hükümlerine tabi ıslah amaçlı yetiştirici birliği kurulabilir.

Islah amaçlı yetiştirici birliği, koyun ve keçi türlerinde müştereken, diğer hayvan cinslerinde ise aynı türden hayvana veya arılı kovana sahip en az yedi yetiştiricinin bir araya gelmesiyle kurulur. İl düzeyinde ıslah amacına yönelik aynı türden yalnızca bir birlik kurulabilir. Kurucu üyelerce hazırlanıp imzalanan ve Bakanlık tarafından yayımlanan tip ana sözleşmeye aykırı hükümler içermeyen ana sözleşme Bakanlık il müdürlüğüne verilir. Birliğin kuruluşuna izin verilmesi hâlinde ana sözleşme, kurucu üyelerin başvurusu üzerine birliğin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve ilan olunur. Birlik, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır ve tescilden itibaren üç ay içinde ilk genel kurul toplantısını yapar..." hükmüne, "Islah amaçlı yetiştirici birliklerinin organları, yetki ve sorumlulukları" başlıklı 10/B maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; "Yönetim kurulu, birliğin faaliyetlerini yöneten ve birliği temsil eden icra organıdır. Yönetim kurulu, genel kurul tarafından en az beş en fazla yedi asıl ve aynı sayıda yedek üyeden oluşmak üzere, dört yıl için seçilir. Bunların ve yedeklerinin asıl üye olması şarttır. Yönetim kurulu üyeliğine seçilen tüzel kişiler, temsilcilerinin isimlerini birliğe bildirir. Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca aylık brüt asgari ücretin iki katını geçmemek üzere belirlenen huzur hakkı ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılmaz..." hükmüne, aynı Fıkranın (c) bendinde ise; "Denetleme kurulu, genel kurul namına birliğin bütün işlem ve hesaplarını tetkik eder. Genel kurul, asıl üyeler arasından denetleme organı olarak dört yıl için üç asıl ve üç yedek üyeyi seçer. Denetleme kurulu üyelerinde, yönetim kurulu üyelerinde aranan şartlar aranır. Denetleme kurulu üyelerine genel kurulca aylık brüt asgari ücretin iki katını geçmemek üzere belirlenen huzur hakkı ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılmaz" hükmüne, "Islah amaçlı yetiştirici birliklerinin görevleri" başlıklı 10/C maddesinde; " b) Üyelerin mesleki eğitimlerini sağlamak, bilgi ve becerilerini artırmak amacıyla kurs, seminer ve benzeri organizasyonları düzenlemek, eğitim çalışmaları ve araştırmalar yapmak veya yaptırmak, her türlü basılı yayım ve diğer yollarla üyeleri arasında iletişim ve haberleşmeyi sağlamak, ...

g) Üyelerce yetiştirilen damızlık hayvanların satışını yapmak, satışlarını organize etmek, bunun için müzayede düzenlemek, fuar, sergi ve panayırılar kurmak ve kurulanlara katılmak, yarışmalar tertiplemek, ödüller vermek ve yetiştirilen ırkları tanıtmak, ..." hükmüne, "Islah amaçlı yetiştirici birliklerine üyelik" başlıklı 10/Ç maddesinde; "Birlik, Bakanlıkça belirlenen kriterler doğrultusunda asgari sayıda hayvan, kovan gibi varlığa sahip kendi türünün ıslah programına ve/veya soy kütüğü sistemlerine dâhil olan asıl üyeler ile bu şartlara sahip olmayan ya da asıl üye olmaksızın birlik imkânlarından kısıtlı olarak yararlanmak isteyen aday üyelerden oluşur..." hükmü bulunmaktadır.

Ayrıca, Ankara İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nin bağlı bulunduğu Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği'nin Kuruluş Belgesi'nin "Merkez Birliği'nin Kuruluş Yasal Dayanağı" başlıklı 86 ncı maddesinde ise; Merkez Birliğinin kuruluşunun 5996 sayılı Kanuna ve Bu Kanuna istinaden yayımlanan Islah Amaçlı Hayvan Yetiştiricileri Birliklerinin Kurulması ve Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğe göre düzenlendiği ifade edilmiştir.

Söz konusu hükümlerden, Ankara İli Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği'nin 5996 sayılı Kanun kapsamında hayvan gen kaynaklarının korunması, araştırılması, tespiti, ıslahı, geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve pazarlanması konularında faaliyet göstermek üzere ticaret siciline tescil edilerek ticari bir unvanla kurulduğu, üyelerinin birincil ürünlerin birincil üretimini yaparak Birliğin sunduğu ekonomik imkanlardan tam veya kısıtlı şekilde yararlandığı, Birliğin yönetim ve denetim kurulunun bu görevleri yürütmek ve denetlemek üzere oluşturulduğu anlaşılmakta olup, anılan Kanunda Devlet memurlarının bu faaliyetleri yürütmelerine dair özel bir düzenleme de bulunmamaktadır.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28 inci maddesine istinaden,

a) Devlet memurlarının gelir getirici damızlık küçükbaş hayvan yetiştiriciliği faaliyetinde bulunamayacakları,

b) Devlet memurlarının damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliklerine asıl veya yedek olarak üye olamayacakları ve bu birliklerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamayacakları,

mütalaa edilmektedir.

